

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о год. 6-й пополудні.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні денесеня по 15 кр. від стрічки.

Другий рун у Львові.

Вчера Львів був свідком, як недавно перед касою ошадности, майже такого самого стиску і глоти перед гал. банком кредитовим. Товпа вивідаючих вкладки була така велика, що зановнила не лише подвіре і коритарі, але ще цілою юрбою залягала хідник. Сей наглий переполох викликала сензацийна вість про самоубийство адвоката д-ра Крижановского, котрий був директором сего банку від 7-ох літ.

Др. Крижановский мав свою канцелярію при Ягайлонській улиці і вступав аристократичну клієнтелю, як Сапігів, Баденіх, Голуховских і др.; надто був він членом адвокатської дисциплінарної ради і одним з дорадників правних селянського банку в ліквідації. Его річний дохід виносив коло 40.000 зр., а мав лишити коло 200.000 зр. маєтку. Померший числив 52 літ, був кавалером і лишив дві адоптовані доньки, котрим записав весь свій маєток. В четвер др. Крижановский ще не давав по собі пізнати жадної зміни, о год. 11. положив ся спати, а о год. 7. рано служачий найшов его мертвого, навколїпках перед ліжком і зовсім убраного. На землі калужа крови, револьвер і хрест, а на столі горіла ще лампа. Судова комісія явила ся безпроводочно разом з нотарем п. Онашкевичем, а вість розійшла ся по Львові летом блискавиці. Зараз догадувано ся, що се самоубийство лежить у звязи з ділами гал. кредитового банку, але коли справді є так, то хіба без співвини помершого, бо его добрий стан маєтковий і знайдені папери стають явним доказом чистоти характеру нещасного самоубийника. Др. Крижановский розіслав перед смертю багато листів, а надто при урядовім списуваню інвентаря, коли отворено касу в мешканю самоубийника, знайдено там кілька заадресованих і запечата-

них листів, та ще одно письмо отверте і без адреси. Се письмо займає три сторони великого аркуша і зачинає ся словами: «Опутав ти мене, дияволе...» а доказує, що в гал. банку кредитовім діяли ся численні надужитя і неправильности, про котрі він не знав, але за які спадає на него відвічальність, як на директора. Др. Крижановский вичисляє поодинокі всі ті неправильности і по тяжких закидах на теперішню управу банку виводить заключенє, що се спонукує его відобрати собі жите.

Чи сї закиди суть правдиві, чи може наслідком нервового роздрознення зродили ся в уяві нещасливого директора, годі рішати на разі невтасмненним в діловодство банку. Дневники доносять, що дир. банку кредитового др. Мархвицкий рішучо заперечив, мовби самоубийство д-ра Крижановского стояло в якій-небудь звязи з інституцією, котрої він був директором. Радше належить припустити, що причиною самоубийства була меланхолія і зденоврованє з причини потрясаючого випадку в щадничій касі. Однак др. Мархвицкий запевняв кілька разів, що стан кред. банку є свїтлий та що з причини дефіцитів в щадничій касі банк не потерпів жадної шкоди, бо зараз по вибуху руну зірвав з нею зносини. Др. Мархвицкий, як другий директор кредитового банку запевняв, що портфель вексельний банку, є як завсїгда так тепер взірцевим, а промислові підприємства розвивають ся дуже користно.

Нема на разі причини підносити сумнів супротив запевнень директора д-ра Мархвицкого, а недалекий час вияснить сю сумну справу.

Москвофільське credo!

Попри москвофільський катехизм, який подав п. О. Маковей в своїй статі з марцевої кни-

жки «Літературно-наукового Вістника», розправляє ся сей писатель в той спосіб з москвофільськими прапагаторами:

«Пятнайцять начислив Свистун пересвідчень москвофільської партії, хоч усі дались би вповісти в одній точці і двома словами: неумцтво, крутарство.

Тому, що наука і жите вже рішили справу нашої мови, то можна собі сміло дарувати противні Свистунови докази. Отсї поклики на науку, що має рішити жите мови, коли вже само жите і розвій мови найліпше свідчать самі про себе, — се така нісенітниця, що більшої не можна й видумати. Не вчені рішають питанє, чи може яка література розвивати ся чи ні, тільки саме жите. Так само, чи простонародний говір годить ся для наукових і просвітних цілей, чи не годить ся, се також у нас рішило вже жите: наукові та просвітні праці друкують ся рідною мовою, їх читають і розуміють — і тут нічого не зробиш пустим балаканєм, що говір непридатний для науки. «Окрема українська літературна мова не потрібна!» — каже Свистун і то на кілька років перед столітнім ювілеєм сеї літературної мови! Чудне діло! Але ми віримо, що й єму і его партії не потрібно знати ні української ні російської мови і вони справді не знають ні одної ні другої, як се признає і сам Свистун. Він каже:

«Як ми висше сказали, карпатско-руске письменство від 1862 р. є двоєке що-до своєї мови і напрямю: староруске і малоруске або українофільське. Однак староруси хоч признають одність цілої Руси, не пишуть чистою російською літературною мовою, лише приближеною до неї. Але і за те мусять вони терпіти докори від молодорускої партії. Та партія каже старорусам: «Коли ви не хочете бути опортуністами і зважати на жаданя Поляків і правительства, то чому ви не ширите російської літератури на нашій Руси і чому не пишете чисто по літературному? Ваша австрорутенська література така сама слабосила, як і наша австро-українофільська. З вашої літератури молодіж не черпає ані

2

Беата і Гальшка

історична трагедія в 5 актах
з другої половини XVI. віку
Льва Лопатинського.

(Дальше.)

СЦЕНА VI.

Ті самі, без Максима і посла.

Гальшка (від вікна). Князь Байда вже відїхав. Ми виділи его звідси, аж доки не сховав ся за середню башту.

Беата. Поїхав на Чорний Шлях. Вже він прикоротить турецкі загони.

Гальшка. Байда побачив мене у вікні, поклонив ся, а я єму відклонила ся. А він віддаляючись безнастанно обертав ся та махав шапкою...

Беата. Добре, добре, дитинко, най здалека тужить і надїєсь. То удержить его по нашій стороні, хоч буде нам зовсім чужий.

Гальшка. То князь Вишневецкий не прийде вже більше?

Беата. Найліпше зробив би не приїжджати. Тиж маєш не таких женихів, що добивають ся о твою руку. Ану, рахуй тільки: Косцельський, се наша найблизша родина, Мелецкий,

також фаміліянт, Зборовский, один з найможнійших кавалерів Речи посполитої, а король насупротив хоче переперти свого любимця, графа з Горки. Тепер-же Вишневецкий пішов за тебе Татар бити, ну, а врешті через стрія заходить той Сангушко — но, скількож їх, почисляла?

Гальшка (сплеснувши в руки). Хіба-ж я піду за всіх?

Беата. Чи ж то багато? Чекай, як поїдемо до Варшави, на двір королевої Бони! Там побачиш доперва кавалерів: і з польської шляхти родовитої і з німецьких рицарів, і з французского двору.

Гальшка. Алеж всі не будуть старати ся о мене?

Беата. Хотий би і всі, щож се вадить тобі? Женщина мов самичка: мусить всіх приваджувати собою, щоби з як найбільшого числа могла найкрасшого, найбогатшого — найдогіднійшого обдарити своєю любовю!

Гальшка. Що то є, мамочко, любов?... Така любов, щоби аж вийти заміж?

Беата. Ха-ха-ха! «Щоби аж вийти заміж», тобі не треба любови.

Гальшка. Мені, чому? Прецінь то мусить бути так гарно... любити ся!...

Беата. Тобі треба проворности і послуху

для матери, щоби ти вибрала собі жениха, відповідного до твоєї краси і до твого богатства (переглядає листи).

Гальшка (до старшої дами). Я чула так багато про ту любов, а єй-Богу не знаю, що се таке... як єї пізнати?...

Старша дама (з повагою). Любов повстає як двоє людей, мужчина і женщина подобають собі собі взаїмно. Любов є гармонія двох душ, се є святий огонь, що обіймає два серця і лучить їх на ціле жите. Така є любов: гарна, поетична, горяча, свята...

Гальшка (нишком). Ах, так палко я могла би любити тільки Сангушка. Тільки одного его можна так горячо, щиро, вірно кохати!...

Старша дама. Любов, се сонце, що більше не сходить, як раз сховав ся на заході.

Беата (переглянувши письма). То вже аж до того прийшло: хочете перше звязати мені руки, а потім розпоряджатись моєю дитиною? Гальшко, королівське письмо каже, що задля небезпечности перед нападами татарськими і задля непорядків в Острожских мястностях, король установляє комісію до розділу дібр меж мною, а тобою: чи ти годиш ся на се?

Гальшка. Я мамочко? Для мене твоя воля висша, чим королівська.

Беата (оглядає друге письмо). Га, постара-

основніших відомостей, ані моральної сили для життєвої боротьби, а крім того вона за ваші видавництва терпить переслідування, котрих не буде могла стерпіти. Ви кажете, що ми псуємо мову, але і ви псуєте також літературну мову, бо не пишете ні по літературному, ні по народному.*) Ті докори, як і свідомість того, що годі піднести і скріпити духове життя Прикарпатської Русі при помочи місцевих (областних) літератур, спонукали молодше покоління старорусів взяти ся за вичучену російської мови, щоби писати нею не лише для інтелігенції, але і для простого народу, а також і за розширюване російських книжок поміж усіма верствами суспільности. Їх назвали нео-москвофілами.

Думав би хто, що справді ті нові москвофіли вміють російську мову. Тимчасом тільки в р. 1893 Мончаловский заявив, що буде свою Бесѣду видавати російською мовою; а Драгоманів зараз єму на двох майже річниках Бесѣди виказав у Народі 1894 р., що сї нові москвофіли не знають ані російської мови, ані не розуміють духа російської літератури. Вони й по нинішній день, може крім двох-трох осіб, лишили ся тими самими рутенцями, що й їх батьки та діти. «Староруси» не знають добре ані російської ані української мови і тому вони справді говорять про ті мови, як про чоботи. Як бачимо, Свистунуви байдуже про зміст, про духа мови і літератури, про потреби народу, про практичний бік мови, — єму дорогі самі формальні сторони цілої справи. Єму одної букви жаль, хоч він сам не вживає деяких старих букв, а про зміст і ціль літератури єму байдуже.

Справа мови — се в життю нашого народу справа одна з перших. Скільки сили у нас іде на оборону її! За неї-ж ми і сперечаємо ся з москвофілами! Мова перша повинна бути спільна всім партиям, як один з найліпших способів ширення культури. Але Свистун думає, що перше повинні всі партії погодити ся на політичній полі, а потім уже зложити спільну програм. Життя нашого народу і поступки москвофільської партії вже по виході праці Свистуна у світ показали, що не може бути й мови про якусь спільну програму народівців і москвофілів, не кажу, ще й інших партій, котрі ніколи не згодять ся на ретроградні соціальні погляди москвофілів. Підчас виборів народівців і москвофіли йшли разом — і се можна сяк так виправдати краєвими обставинами — але по виборах обі партії пішли на розріз. Галичанинъ (ч. 289 з м. р.) договорив ся до того, що «розумний Галичанинъ предпочтетъ получить отъ урядовъ польскій письма, чѣмъ русскій, которіи являються карикатурою на малорусскую рѣчь», — замість поради своїм читачам, щоби жа-

*) Розуміть ся, сї «молодорускі» аргументи — сфінгована інсинуація; цікаво-б знати, хто б народівців поставив на рівно свою літературу з москвофільською; не кажу вже про «опортунізм»!

ли ся також ласкаво о опікуна: заряд над твоїм уділом поручили стрізви Василеві! Се певно его рука в тій справі.

Гальшка. Адже після завічання не можна ділити наших маєтностей, доки я не вийду заміж!

Беата. Він не може дарувати, що я не дала видерти собі скарбу Острожских і тому вже ладить ступені до вівтаря для Сангушка. Через тото подруже хоче мати вплив на скарби і землі Острожської спадщини.

Гальшка. Не журіть ся, мамочко. Я не допущу вашої кривди, радше зовсім не піду заміж.

Беата. Того я не вимагаю. Заміж пійти, — призначене жінцини. Лише так вона може прийти до сили і значіння. Тільки часто мусить для значіння посвятити своє щасте, як яєго посвятила. Твій батько не знав иньшої розривки, як воєнне діло, не мав иньшого приюту, як широкий степ.

Гальшка. За те став він пострахом для Бісурмен і стовпом християнства.

Беата. Але хотіш закрити своїми грудьми цілу державу, був непоборимим ворогом всего, що дворянське, всего, що з Заходу.

Гальшка. Але мамочку любив батько дуже?

дали від урядів чистої української мови. Деж тут можлива яка спільна програма при таких погляді на мову, за котру так боремо ся?!

Перейдім тепер до поглядів О. Мончаловского на українофільство і москвофільство. Він ділить українофільство на політичне і літературне, і тому, що одно і друге на єго думку не чисте і не благородне і може принести багато шкоди «русскому» народови, він не пожалував праці і «махнув» книжку на 190 сторін у відповідь на мою коротку статю в «СПб. Вѣдомостяхъ». У Мончаловского в справі українофільства є иньша думка, як у більшости російської публіки, і тому він рад би сказати їй правду і викоринити з неї «непростительныя заблужденія».

«Річ в тім — каже він — що більшість російської закордонної публіки не розуміє теперішнього українофільства і вважає єго не лише природним, але і похвальним висказом привязаня до прикмет рідного українського слова, до природи м'якого полудня і до прикмет українського життя. Одначе таке розумінє українофільства було би непростимим гріхом. Теперішнє українофільство — не благородне і природне українофільство Костомарова, Шевченка і Куліша, а перед ними Котляревского і Квітки-Основ'яненка, — бо з часом під впливом ворожої російському народови, але хитрої політики єго противників, первістне чисте літературне українофільство, що виражало себе любовю до рідного слова, до переказів козацької старини, до обичаїв України, виродило ся в національно-політичне сектярство, котре при користних для него обставинах могло би (-і!) дуже пошкодити російському народови».

Отєя обставина й спонукала обережного О. Мончаловского задалегідь пояснити «суть і значінє» теперішнього українофільства, котре «при користних обставинах могло би дуже пошкодити». Справедливий чоловік почав би таку роботу з того, що придивив ся би передовсім тим обставинам, серед яких розвивало ся і розвиває ся українофільство; він побачив би зараз, що і давнійше і тепер обставини для розвою українофільства були і зістались некористні — і в Росії і навіть в Австрії — а пізнавши сї обставини, сказав би: Шкода час тратити на остоорогу перед тим, що могло би пошкодити, але ще не пошкодило і ледви чи пошкодить коли небудь. Ба! Колиб О. Мончаловский був розважив ті обставини, то був би відобрав собі причину і нагоду писати книжку, а він страх бажав також боронити «русскій» нарід. І так він написав книжку і ми читавмо в ній, що він чогось лютує, кидає ся на всі боки, плаче і нарікає, доказує, що разом зі своєю партією хоче для чогось жити і працювати. Годі-ж тепер убити християнську душу мовчанкою; треба О. Мончаловского утихомирити, що без причини мучити себе і других.

Ви розуміє ся чували нераз і не сто разів, що на думку москвофілів українофільство — то

Беата. Любив?... То моя, не єго заслуга.

Гальшка. А прецінь передав все, що посідав за життя, у ваші руки.

Беата. Коли батько розставав ся з життям, працював ся не тільки зі мною, але з надією цілого роду, бо ти прийшла на світ аж по єго смерті. Постанови дотикали головно дитини, котра мала народитись. Они зробили мене вправді найбогатшою вдовою, але zarazом і найнещасливішою жінциною...

Гальшка. Не нарушайте, мамочко, тїний батька, він певно бажав для вас добра!...

Беата. Що єму видало ся добром, те стало мені невиносимим проклятьєм. Своєю послідною волею він засудив мене на томлячу спокуту в тій багатій пустини Я не можу опустити наших посіlostий, ані їх поділити, ані сама вийти заміж скорше, заким ти будеш замужньою або повнолітною.

Гальшка. Невже-ж я вам на заваді? Хиба ви справді думаєте вийти ще заміж?

Беата. На кождий спосіб не думаю бути жертвою примхи умираючого чоловіка. Жінцина без охорони сильної руки стає, як цвіткa при дорозі, жертвою самоволі кожного прохожого.

(Далі буде).

польска інтрига. Стара історія! Але ви певно не чували, що ся польска інтрига не стара а родом з новіших часів. О. Мончаловский на стільки справедливий, що імен письменників від Котляревского до Шевченка не лучить з польською інтригою. Але він не хоче признати сим письменникєм ніякого впливу на будучі покоління і, де не добачив Поляків, там побачив Німця гр. Стадіона, що в Австрії «відкрив» Русинів, як Колумб Америку. Сей Стадіон не тільки «відкрив» наш нарід, але ще й надав житю єго такий напрям, що тепер Мончаловский і Свистун і иньші москвофіли мусять що року задруквати тисячі аркушів наперу протестами против сєго відкритя. Се справді чудне діло і треба дивувати ся, чому таке будь що будь незвичайне відкритє Стадіона не записане в лексиконах... А тож виходить, що поруч Котляревского треба поставити Німця Стадіона, як найбільського патріота в Австрії!...

Та вже як там колись було, так було, чи наш нарід хто відкрив, або й сотворив нараз у 19-ім століттю, чи може він був давнійше, — досить, що наслідки минувшини для Мончаловского дуже сумні: Українці-Русини є, се факт, а з фактом треба числити ся. І д. Мончаловский на 144 сторонах своєї книжки старає ся показати всі нещастя, які грозять «русскому» народови від самого політичного українофільства. Читаючи, ми ждемо зі страхом того місця, де О. Мончаловский докаже, як українофільство одного гарного дня розвалить цілу Росію, — а він тимчасом доходить до висновку, чудного з уваги на всі вичислені нещастя, що Росія зовсім немає чого лякати ся політичного українофільства, бо вона «найсильніше на світі самодержавне царство, що має свою світову літературу, а в потребі і міліонову армію». Коли таке прочитаєш, то де і страх увесь перед українофільством подів ся! Воно, нещасне, не має міліонової армії, а через те очевидно і не страшне нікому. Ось раз і почули ми розумне слово, від якого аж на серцю лєкше стає. По старій пословиці «одним махом сїм сот забіяхом», д. Мончаловский кількома словами розбив підозріння і сумнівів великих невірних Хомів і — свої. Значить: нема в Росії «благоприятствующих обстоятельств» для українофільства. Так же було й говорити з самого початку, а не лякати цілого «русского» народу за пусто, за дурно!...

Перегляд політичний.

Промову Куропаткина до студентів військової медичної академії подає бернєвский Local-Anzeiger в телеграфічній донесеню: Міністер війни заявив, що розуміє цілком факт, що студенти тої академії станули по стороні своїх університетских товаришів. Може бути, що він сам на їх місці так поступив би. Однак мимо того, студенти академії мусять бути за своє захованє зі становища військової несубординації, хоч би лагідно, укарані. Студенти були заціпною стороною. Що правда, поліція зблудила, але се не дало ще права ужити против неї насильства. На насильство треба було відповісти насильством. Командант поліції без сумніву стратив голову, але з иньшими стало би ся в подібній ситуації без сумніву таке саме. Чотири чинники відгривали ролю в розрухах: Поліція, студенти, професори, котрі замість успокоювати, дразнили, а в кінци сеєя таємнича четверта сила, котра не має нічо спільного з наукою, ті політичні ворохобники, котрих рука всюди слідна. Особа Ванновского дає поруку, що слідство буде переведене справедливо. Вкінци Куропаткин уїмнув студентів, щоби на ново зачали ходити на виклади, бо державна власть за сильна, щоби їй мож було оперти ся.

За кусень хінського побережя має упімнути ся також і Австрія. Так доносить N. fr. Presse і додає, що се має стати ся під тими самими услівями, як се учинили другі держави європейскі. Висланє корабля «Цісарєва Єлисавета» до Вєхідної Азії має стояти в тісній звязі з тим проєктом. Однак иньші вїдєнські дневники заперечують сю вість як безосновну.

Св. Отець вже подужав цілковито і приймає на аудієнції. Вчєра приймав бельгійського кардинала Госєма.

В Африці повстав проєкт повести залізницю наперек цілого континенту від Капштату до Каїра. На днях приїхав до Берліна Цецилій Родес і зажадав аудієнції у цесаря Вільгельма. Ся аудієнція правдоподібно має на цілі позискати Німеччину для проєкту будови африканської залізниці і лінії телеграфічної.

Н О В И Н К И.

— **Іменованє.** Цесар іменував приватного доцента кс. д-ра Станіслава Наравського надзвичайним професором теології моральної на університеті львівській.

— **Найближше засіданє сойму** відбуде ся в понеділок о год. 10-ій ран. На порядок денний вийдуть між иньшим справозданє адміністраційної комісії о предложенім виділом краєвим проєкті закона будівничого для місточок і сел, та перше читанє правительственого предложєня в справі організації реальних шкіл.

— **Із соймових комісій.** В п'ятницю вечером нараджувались комісії: бюджетова, для селянського кредиту, правнича і краєвого господарства. — Комісія бюджетова полагодила бюджетові діли краєвого фонду: шпиталі — культурні, Лазаря; школи рільничі, жандармерія і школи публичні. — Комісія для кредиту селянського полагодила на основі реферату п. Скалковского предложєне краєвого виділу о організації селянського кредиту. В с'ім предложєню починєно деякі зміни. Комісія вносить дальше, щоби сойм поручив краєвому виділові виготовити вірцевий статут для щадничих спілок і позичок о обмеженій поруці. Виділ краєвий жадав кредиту 20.000 зр. на заснованє щадничих кас, на кошті цент. ального бюра і устроєне практичних курсів, комісія пропонує на сию ціль 12.000 зр. Опісля пропонує комісія нову резолюцію, з поручєнем краєвому виділові, щоби взяв під розвагу потребу ухвалєни особіного закона для громадских позичкових кас та резолюцію, звизаючи правительство, щоби вихлопало введєне обовязку люстрованія всіх товариств заробкових і господарских, по мысли внесєня, що єго правительство поставило в радї державній і ще доси не полагодило. — Комісія правнича полагодила на основі реферату п. Фрухтмана предложєне краєвого виділу о полюбовних судах і ухвалила по мысли внесєня краєвого виділу визвати правительство, щоби внесло до ради державної проєкт зміни громадских законів полюбовних. — Комісія краєвого господарства полагодила на основі реферату п. Водзїцького справозданє краєвого виділу о діланю вандрівних учителів рільництва. Комісія ухвалила резолюцію, звизаючи краєвий виділ, щоби зреформував інституцію вандрівних учителів, для осягненія нею більше практичних результатів.

— **Соймова комісія бюджетова** вибрала до свого субкомітету, котрий має застановити ся над фінансовим положєнем краю, послів: Дунавського, Білівського, Каз. Бадєного, Абрагамовича і Романовича.

— **Учительські плати.** Кв. Чарториский скликав на понеділок год. 4-ту по полудни нараду послів з курії меншої посїлости. На порядку денним має бути внесєне пос. Малаховского о поліпшенє плат учителів шкіл народних.

— **Вчєрашний концерт,** устроєний заходом львівских Русинів в сали «Народного Дому» в пам'ять 38-их роковин смерті Т. Шевченка, мав свої світлі і темні сторони. До перших належать передовієм спів оперового співака Олександра Мишуги і гра на фортепяні профєсора консерваторії Вілема Курца. Лисєнкове «Мені однаково» в інтерпретації п. Мишуги рускій публиці, навіть з того самого концерту давнїших часів, аж надто звістєне, тож щось більше похвального про сєго співака годї навіть сказати. Се артист в повнім сєго слова значіню, що справдїшне італїйске bel canto довів до найвисшого совершенєства, при чім єго голос не втерів доси нічого на своїй звучности і силї. Вахнянина «Помарніла наша доля», улюблена пісь п. Мишуги, та Монюшка «Стоїть явір», відспівані в додатку, вправили зібрану публицу в такий запал і одушевленє, що бурливим оплескам не було кінця. Великим віртуозом представив ся вперве рускій публиці проф. Курц, Чех з Праги, відогравши з правдивим артизмом три фортепянові уступи. На третім місци годить ся згадати про виступ п-ни Проскурницької, котра великим приємним, сильним, хоч ще повні не влюблєним голосом відспівала Лисєнкове «На що мені чорні брови», пісь знану публиці також із знаменитої інтерпретації п-ни Крушельницької, голосної тепер співачки оперової. Замітити також треба удачну деклямацію уривка з Гайдамаків п-ни Лопатинської. Про хор «Львівського Бояна» від кількох лїт можна все те одно сказати: недостача звучних тенорів (случайних, посторонних солїстів поминаємо), острота доволї численно заступлєних басів, а надто недостача

звїспіваня поодиноких голосів з собою надають мужєскому хорови Бояна характер радше недоорослих молодиків, що перебули що-їно мутацію голосу, а що найбільше ціху хора принагідно зібраних співаків-аматорів. Брак школи, якою визначають ся подібні польскі товариства пр. «Лютня», се найбільша хиба «Львівського Бояна». Хор женський також дуже слабєнкий. В наслідок сєго трохи не всі хоральні точки програми винали не дуже удачно і не могли справити артистичного вдоволенія. А вжеж ніяк не годить ся до сольоспівів голос п-ни Арданівної, принайменше такий, як він вчєра нам видав ся. Сухість і немельодійність аж надто явні. Найліпше ще повелась кантата Лисєнка, співана від якогось часу на концертах досить часто. — Коли треба згадати про привітне слово проф. Романчука, то хиба ту одну добру єго сторону, що було коротке. На жаль ся промова була причиною немалої бучї на комерсі, що відбув ся по концерті в сали Почтового клубу. Комітет чогось крив ся з тою промовою, бо не оповістив єї в програмі в часописях, а доперва в послїдній хвилї побачєно єї на програмових листах в сали. Академічна молодїж, котра звикла забирати на концерті також своє слово, обрушилась тим хитрим поминєнем єї представитєльства і виявила свою опінію про старих Русинів в доволї острих словах на комерсі. Поминаючи неумістність всяких політичних дискусій на таких комерсах, мусємо признати молодежи в многих зглядях рацію.

— а — а.

— **Почестні горожанєства.** Місто Солотвина надало почитєне горожанєство ад'юнктови солотвинського суду Юлієви Калужняцькому, покликаному до найвисшого трибуналу. — Почестне горожанєство надала Надвірна старості Володиславови Галецькому.

— **Дирекція почт** розписує конкурє на отсі посади: а) почтмайстра в Іваню пустім, повіта борщівського, з поборами 1900 зр. за кавцією 500 зр.; б) почтових експедиєнтів за кавцією 200 зр. в Слободї пов. бережаньського, з поборами 310 зр. і в Торєкїм, пов. залїцького, з поборами 430 зр. Речинєць до 29. б. м.

— **До св. Отця** подібно як сойм галицький вислав гратуляційну програму сойм нижно-австрійській і моравській.

— **Копальні нафти Вольского і спілки.** N. fr. Presse подає некористну вість для фондів гал. Каси оцадної а іменю, що товариство нафтове «Східниця» порозуміло ся з Creditanstalt-ом, котрий має після всякої імовірности набути копальні Вольского і спілки, що в справі купнєних копалєнь будуть ділати спільно, т. є. що оба товариства творять доперва одного купця, або що не будуть собі робити конкуренції. Банк затим Діссельдорфський, що мав на паперах Вольского заінтабуловану вірительність 900.000 зр. і право первокупнєня, набує без сумніву ті копальні за дуже середню ціну, скоро крім него нема вже двох купців але лише один в сполучєній фірмі «Східниця» і Creditanstalt.

— **Огні.** В Ясениці сільній коло Борислава згоріло 8. с. м. в ночі 15 господарских будинків. В огні найшло смерть 9 осіб, а 7 тяжко попарєних відставлено до дрогобичького шпиталу. Нещастє повстало імовірно через неосторожність весільних гостей в сусідній хатї, де власне того дня відбувало ся весіє. — В козелї в Свиржи згорів 8. с. м. в полудне з невідєстної причини головний вітвар. — В Ульгівку коло Угнова згоріло дня 8. с. м. по полудни 27 господарств. Найбільша шкода в збіжу, бо будинки в більшій часті обезпечєні. — Село Мушина під Новім Санчом ціле в огні; близших вістий поки-що нема.

— **Пам'ятник Тараса Шевченка** в містї Стрию задумують поставити тамошні міщани. Почин до сєго похвального діла дала читальня «Просвїти» на Шумлянщинї в Стрию.

— **Малий злочинник.** В Загребї чотирнацять-лїтний хлопчина Томко Краняц убив сокирою свого вітця Йосифа, великого п'яницю, коли в п'янім станї хотїв бити матір. Тамошний трибунал засудив хлопчину на 5 лїт тяжкої в'язниці.

— **Через скупарство померла** старушка Естера Брїду в Парижі. Та жєнщина уходила за дуже бідну, але не хотїла прїняти ніколи помочи від своїх сусідів. Перед кількома днями найдєно єї мертвою в помешканю, а лікар ствердив, що умерла з голоду. На єї шпї найдєно торбинку, а в нїї 80.000 франків.

— **Дитинні подружжя.** Нігде в свїті люди не заклочають подружжї в так молодім віці, як в Індиях. Там женять ся вже діти. Після послїдного обчисленія, находить ся в Індиях 500.000 замужних, зглядно жонатих дітий низше десяти лїт. З двічат низше 15 лїт є 250.000 вдів і то досмертних, бо після краєвого звичаю не вільно їм виходити замуж вдругє.

— **Лїта понтифікату.** З нагоди 22. річницї понтифікату Льва XIII., Osservatore Romano наводять, як довго деякі папи засїдали на апостольскім престолї. З загального числа 263 намістни-

ків Петрових, лєдво 11 управляло Церквою довше як 17 лїт. Від кінця авініонської схизми (1370) 16 пап жило понад 80 лїт. Послїдним з них був Григорій XVI, що помер в 1846. р. в віці 80 лїт, місяців 8. Пій IX, Климент X і Климент XIII жили по 85 лїт. Лев XIII — як звістєно — в дни 2. с. м. скінчив лїт 89. Найдовше жили: Климент IX, котрий дочекав ся лїт 92, Павло IV, котрий в 89 р. житя заняв апостольску столицю і засїдав на нїї 4 роки, вкінци Григорій IX, котрий дожив майже 100 лїт.

— **Сонце в XX. віці.** Учені сушать собі голову над тим, чим будуть люди палити, як з лица землі щєзнуть лїси, а з єї внутра заберуть послїдний вуголь. Норвєський профєсор Біркедаль грозить нам далеко гіршим нещастєм і то в недалєкій будучинї. Сей учений ствердив, що сонце дає нам чим раз менше тепла, а на основі свого спостереженія доказує, що наколи сонце не дістане ніякої підмоги, заким минє столїтє, перестанє нам свїтити. Сию зловіщу ворожбу попирає і иньший учений, проф. Мон. Недавно тому власне мав Мон публичний виклад в Християнїї і переконав своїх слухачів, що гіпотєза проф. Біркедала є оправданя і що послїдні метеорологічні явища спроставжують цілковито сумну віщбу сєго учєного. Наші потомки готові ще бути свідками незвичайних випадків.

— **Конина в Петербурзі.** В російских дневниках находимо цікаві дані о споживаню кінського мяса. Найбільше їдять єго в Петербурзі, де що року убивають пересїчно 5.000 штук коний, з котрих мешканці з'уживають $\frac{2}{3}$, а решта їде на поживу для звїрат. В лїті буває мясо кінське дорожше, як в порї зимовїї. Заряд міста вибудовав різню для битя коний і віддав єї під надзїр фахових ветеринарів. Конина є мясо смачне і поживне а притім дуже дешєве так, що убогі верстви населєня можуть собі єго позволити. Навіть в кухні студєнтів інститута технологічного і університєта споживано щодєнно около пуда (40 фунтів) конини на печєню, а заряд кухні заключив 2-лїтний контракт на доставу конини по 7 копійок за фунт без костей (добра тєлятина коштує 18 коп., гірша 12 коп.). Продажню конини займають ся Татари в 6 ятках. Поза Петербургом найбільше їдять конини в Казані і Астрахани.

— **Дрібні вісті.** В Празї обходжено на днях соту річницю уродин чєского письменника Франца Чєляковского. — На Чорнім морі папувала недавно тому велика буря; кілька кораблів утопило. — В дорозї з Норфольку до Філядєльфї затонули оподї два кораблі; з залогї утопило ся 11 осіб, решту уратував німєцький корабель «Альбано», причім згинув єго керманіч. — Консекрація новоіменованого перемиского єпископа суфрагана кс. Пєльчара відбудє ся дня 19. с. м. Возьмуть в нїї участь єпископи: Чєхович, Солецький і Вебер. — До шпиталю в Перемшлї привезєно старушку, що числить 103 лїт житя. — В Парижі помер папєський нунцій Клярї, що був ним від 1897 р. — В Підгайцях застрілив ся інспектор місцевої поліції Шєдинський. — Вояк 15. полку піхоти, 22-лїтний Берль Вайсфєгель з Тернополя, відобрав собі жите вистрїлом з карабіна з невідєстної причини. — Фризєрський чєлядник Едвард Клемєнт застрілив в одній кав'ярні у Відни свою 25-лїтню любку Марию Крейчі, а відтак положив себе трупом; на полишеній ним картці було написано «Aus Liebestram». — З Будапєшту утік Кароль Шпїцкопер, бухгалтер фірми «Гірш і Фрайнд», здефравдувавши суму 9.000 зр.

Телеграми.

Марибор, 11. марца. Словінський дневник Gospodar donosить, що словінські послї в соймї стирійскім приготавлиють внесєня що-до подїлу Стирїї на дві часті язикові адміністраційні.

Відєнь, 11. марца. Сойм ухвалив нинї вислати до папи телеграму з желаньями з нагоди щасливого кінця єго недуги. Таку саму телеграму вислав сойм моравський.

Будапєшт, 11. марца. Сойм ухвалив угодову провізорію.

Льондон, 10. марца. Рєпрезєнтантом Англії на міжнародній конференції мировїї будє англїйський амбасадор в Вашингтонї.

Задар, 11. марца. Вчєрашне засіданє сойму не могло відбутися задля недостачі комплету, бо не прибули ані італїйскі ані сєрбскі послї.

Прага, 11. марца. Віцєпрезидент чєского сойму, Верунський, оповіщає, що рєзигнує із свого становища, коли німєцкі послї не вступлять до сойму. Єго місце має заняти прєзєс торговельно-промислової палати Воганка.

Рудольф Ачкевич

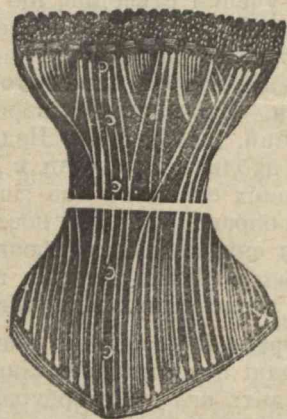
швець,

у Львові, уліця Сикстуска ч. 23. (стара пошта)

поручає готову обув свого виробу, переважно для **Ховеньства і ПП. військових** — приймає також замовлення всякого рода так місцеві як і з провінції.

На міру вистане старий оказ.

201 44—52

Горсети, рукавички, шельки підв'язки, бандажі всіх систем

поручає

Г. ГАЛЯНТОВСКИЙ

У ЛЬВОВІ,

площа Бернардинська ч. 3.

Цінники gratis i franco.

20% ДЕШЕВШЕ ЯК У ВІДНІ!

ДОСТАРЧАЄ ВСІЯКІ КАВЧУКОВІ ДРУКАРНІ ЧЕРЕНКОВІ ПЕРШЕ ГАЛ. ЗАВЕДЕНЕ РИТОВНИЧЕ ВАРСТАТ ДЛЯ ВИРОВІВ З МЕТАЛЮ, ЛИТИХ НАПИСИЙ, МАЛЯРСТВА ШИЛЬДІВ І ФАБР. СТАМПИ ЛІЙ КАВЧУКОВИХ І ПРОЧ.

ІДРУКАРНІ ТАКОЖ З ЧЕРЕНКАМИ РУСКИМИ!!

ГЕНРИК ШАПІРА

Львів, ул. Коперника ч. 3.

(ПОВІЧ АПТИКИ ПЕТРА МІКОЛЯША). 146

ГАРМОНІЮМ

до науки сьвіту церковного виготовляє спеціально парова фабрика інструментів

Івана Сливинського

у Львові, ул. Коперника ч. 16.

За порукою дає на рати. Прошу жадати цінника.

Іван Сливинський

фабрикант органів і гармоніюм у Львові.

1025

Веїякого рода

інструмента музичні

найдешевше в виключнім фабричнім складі

І. Капраліка у Львові.

147

Цінники даром.

Зміна льокалю.

Заложена фірма в року 1877-ім

Вольф Кавфман

перенесла ся з уліці Трибунальскої ч. 1. на ул. Лукасіньского ч. 4. (площа Каструм), філія ул. Театральна 16.

Ново відкритий

СКЛАД МЕБЛІВ

також і ви́позичальня

заосмотрена в веїякі зняряди почавши від найбогатших до найскромнійших. Цілі урядженя для покоїв до спаня, салонів, ідалень і др. — Меблі оріхові, ольхові, чорні, також зелізні і гнуті, зеркала і т. д.

Ціни низькі і сталі.

З поважанєм

В. Кавфман,

ул. Лукасіньского ч. 1.

ТОВАРИСТВО

для розвою рускої штуки

стоваришене зареєстроване з ограниченою порукою у Львові, ул. Підвале ч. 7

виконує всякі праці з обсягу артистичного малярства, різбарства і золотарства після композицій своїх членів, а іменно: образи релігійні до иконостасів, олтарів, хоругов, на тетраподи, плащениці і пр. і такі-ж образи до комнат; образи сьвітські: історичні, портрети з натури і фотографій, красвиди, побутові і т. д.; з дерева: кивоти, иконостаси, олтарі, образи і крести процесійні, сповідальниці і пр. і всякі праці золотарські; рівнож украшує внутра церков, виготовляє пляни церков, каплиць і пр. і удержує на складі фотографічні репродукції образів руских артистів.

Товариство ручить за стильове, старанне і совістне виконанє.

Цілю Товариства є: піднести нашу штуку і витворити руску школу штук красних. Поручаючи проте се чисто руске Товариство патріотичній опіці нашої П. Т. Публики духовної і сьвітської, надіємо ся, що звольть Она причинити ся до осягненя сеї цілі численними замовленнями, котрі приймає

— виключно лиш Дирекция Товариства. —

З глибоким поважанєм

Дирекция.

Товариство не послуґує ся агентами.

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицкого еміґраційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картонї 35 кр., оправленої в полотно з хоршими витисками 50 кр. — На почтову оплату 5 кр.

„СВЕКРУХА“

комедия в 3 актах з сільского життя.

Ціна книжки брошурованої 30 кр., оправленої в полотно з хоршими витисками 45 кр. — На почтову оплату 5 кр.

Замовленя з провінції у автора ул. Сакраменток ч. 10, Львів. У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

Галицкий

КРЕДИТОВИЙ БАНК

приймає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентує їх по

4 1/2% на рік.

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, ориґінальна і перекладана. Проґрама в заголовку: сильніше увзгляднюване артистичного викінченя навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.

Видавець: **М. Заячківський**, Львів, уліця Зибликевича, число 34.

Хорі на легкі, горло, гортанку і астму!

Хто раз на завсїгди бажає позбути ся слабости легких, або горла, хотийби найупірнійшої, або астми, навіть дуже завданеної і на позір невилічимої, сей негай не гербату для хронічно хорих на легкі і горло **A. Wolffsky-ого**. Тисячні подяки дають ґваранцію великої уздоровляючої сили тої гербати. Накет на два дни 75 кр. Брошура (описанє ужитя) задармо. Правда лише у

A. Wolffsky-ого, Berlin, Nr. 37.

ЛЕВ НОВОСАД

(практикант віденський)

у Львові, ул. Крута ч. 7,

виконує мужеску, дамску і діточу обув, також чоботи з холявами для духовенства по як найприступнійших цінах.

Рівнож приймає репарації нальовів. — З провінції вистане старий оказ на міру.

136 91—140

Учитель

орґан руского Тов. педагогічного дво-тижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889

у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

РОБИТНЯ СУКОЇ ДАМСКИХ Емілії Соколовської

у Львові, Ринок ч. 29., І. п.

приймає ласкаві замовленя і виконує їх густовно і по приступних цінах.

НАУКУ КРОЮ уділяє в осібних годинах Замісцеві панночки приймає на помешканє